

Υγρότοποι: μια ιστορία για το νησί μου

Συνοδευτικό κείμενο διαφανειών

Στόχος της παρουσίασης είναι να προσφέρει σε εκπαιδευτικούς και μαθητές μια πρώτη γνωριμία με τους υγρότοπους της Πάρου και την αξία τους. Δημιουργήθηκε για τους εκπαιδευτικούς και μαθητές που λαμβάνουν μέρος στον μαθητικό διαγωνισμό βίντεο και παραμυθιού από την Μαρία Νοΐδου (WWF Ελλάς). Το κείμενο που παρατίθεται παρακάτω και επεξηγεί τις διαφάνειες, απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς. Με εισαγωγικά δηλώνονται ενδεικτικές ερωτήσεις και σχόλια που μπορεί να κάνει ο εκπαιδευτικός στους μαθητές. Η γλώσσα, το ύφος, και το εύρος της πληροφορίας πρέπει να προσαρμοστεί στην ηλικία των μαθητών. Για τα παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας μπορεί να γίνει μια δημιουργική αξιοποίηση των εικόνων.

(Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις διαφάνειες του παρουσίασης).

1. Ένα καλαμοκανάς, παρυδάτιο πουλί που διέρχεται από τους υγρότοπους της Πάρου. Χαρακτηριστικά είναι τα μακριά (σε σύγκριση με το σώμα του) κόκκινα πόδια και το ασπρομαυρο σώμα. Τρέφεται με ασπόνδυλα που ανακαλύπτει μέσα στην άμμο με τη βοήθεια του ράμφους του (το οποίο μοιάζει σαν λαβίδα).
2. Η λέξη υγρότοπος είναι σύνθετη: ΥΓΡΟΣ + ΤΟΠΟΣ. Πότε πιστεύουν οι μαθητές ότι επινοήθηκε αυτή η λέξη; Παλιά μιλούσαμε για έλη και βάλτους. Οι αντιλήψεις μας για τη φύση και την αξία της αλλάζουν. Για ποιους λόγους πιστεύουν οι μαθητές ότι τις τελευταίες δεκαετίες εκτιμήσαμε την αξία αυτών των περιοχών και δημιουργήσαμε μια γλώσσα και ένα νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία τους; «Πειραματιστείτε. Δώστε τον δικό σας ορισμό για τους υγρότοπους και συγκρίνετε...»

3. Να ο επιστημονικός ορισμός.

«Τι παρατηρούμε; Πώς συγκρίνεται με τους δικούς σας ορισμούς; Είναι πολύπλοκος γιατί οι υγρότοποι καλύπτουν μια ευρεία κατηγορία υγρών τόπων. Ο ορισμός οφείλει να συμπεριλάβει όλους τους τύπους υγρότοπων. Εμείς ως συγκρατήσουμε ότι πρόκειται για περιοχές φυσικές ή τεχνητές, με παρουσία νερού, ιδιαίτερου τύπου έδαφος και βλάστηση.»

Το νερό μπορεί να είναι αλμυρό (όπως της θάλασσας) είτε υφάλμυρο (όχι τόσο αλμυρό όπως της θάλασσας) είτε γλυκό.

Τα φυτά είναι συνήθως πώδη (φυτά τα οποία είναι πολύ χαμηλότερα σε ύψος από 50 εκατοστά, και δεν έχουν κορμό). Κορμό έχουν τα δέντρα και οι θάμνοι.

Το έδαφος είναι πλούσιο σε οργανική ουσία (όπως είναι το φυτόχωμα, τυρφώδη εδάφη). Συχνά έχει πολύ λάσπη.

Οι υγροτοπικές περιοχές καλύπτονται είτε όλο το έτος με νερό, είτε κάποιες περιόδους. Επομένως, τους θερινούς μήνες μπορεί να δούμε το έδαφος των υγρότοπων όπως φαίνεται στην ακόλουθη φωτογραφία.

4. Αλυκή Αγκαιριάς νωρίς την άνοιξη, ένας από τους δέκα φυσικούς υγρότοπους της Πάρου. Πρόκειται για παράκτιο υγρότοπο με περιοδική παρουσία νερού. Έχετε επισκεφτεί την περιοχή μέσα στο έτος, θυμάστε την περιοχή γεμάτη με νερό; Πως είναι τους καλοκαιρινούς μήνες; Το ότι δεν έχει νερό το καλοκαίρι δεν σημαίνει ότι παύει να θεωρείται υγρότοπος...
5. Όταν το έδαφος χάνει την υγρασία του, ξεραίνεται επιφανειακά. Κάπως έτσι είναι το έδαφος το καλοκαίρι στην υγροτοπικές περιοχές. Όσπου να έρθουν οι φθινοπωρινές και χειμωνιάτικες βροχές οι οποίες θα γεμίσουν τους υγρότοπους των νησιών.
6. Ποιοι είναι όμως οι υγρότοποι του νησιού; Πόσους και ποιους έχουμε; Ας δούμε στο Οικοσκόπιο: <http://www.oikoskopio.gr/> (Αν είστε συνδεδεμένοι με το internet στην τάξη και έχετε διαδραστικό πίνακα, η δραστηριότητα εύρεσης των υγρότοπων στον χάρτη θα ενθουσιάσει τους μαθητές). Μέχρι πρόσφατα δεν γνωρίζαμε πού ακριβώς βρίσκονται, την έκταση τους και σε τι κατάσταση βρίσκονται οι περιοχές αυτές. Το 2004 το WWF Ελλάς ξεκίνησε ένα ερευνητικό πρόγραμμα «Προστασίας των νησιωτικών υγρότοπων της Ελλάδας». Στο πλαίσιο του προγράμματος η ομάδα των επιστημόνων του WWF Ελλάς ανέλαβε να καταγράψει τους υγρότοπους των νησιών. (Το WWF είναι μία περιβαλλοντική, μη κυβερνητική οργάνωση. Πολλοί επιστήμονες διαφόρων κλάδων και αντικειμένων εργάζονται στην οργάνωση για την προστασία της ελληνικής φύσης.)
7. Οι επιστήμονες του WWF Ελλάς επισκέφτηκαν τα νησιά και καταγράψανε 804 υγρότοπους, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι φυσικοί (κόκκινη κουκίδα) ενώ υπάρχουν και τεχνητοί (μπλέ κουκίδα). Οι τεχνητοί υγρότοποι συνήθως προκύπτουν είτε με την κατασκευή κάποιου φράγματος για αρδευτικούς κυρίως σκοπούς, είτε με τη διευθέτηση ενός ποταμού και τη δημιουργία κάποιου φράγματος.

Σημ. το νερό στα νησιά είναι ένα σπάνιο αγαθό. Οι κάτοικοι των νησιών από πολύ παλιά προσπαθούσαν να συγκρατήσουν το νερό της βροχής κατασκευάζοντας διαφόρων τύπων δεξαμενές για να καλύψουν τις ανάγκες τους για άρδευση και ύδρευση. Επιπλέον, επέλεγαν να καλλιεργούν κοντά σε υγροτοπικές περιοχές, γιατί ήταν πιο εύφορες και με μεγαλύτερη ποσότητα χώματος για καλλιέργεια (η ανεπάρκεια νερού και η διάβρωση του εδάφους αποτελούν σημαντικά προβλήματα στα νησιά). Αναφέραμε έμμεσα κάποια θετικά στοιχεία των νησιωτικών υγρότοπων, ας τα δούμε όμως πιο αναλυτικά...

8. Αν εξετάσουμε όμως πιο συγκεκριμένα γιατί είναι σημαντικές αυτές οι περιοχές: «Γιατί είναι σημαντικοί οι υγρότοποι; ας κάνουμε έναν καταγισμό ιδεών... Τι σημαίνει καταφύγιο για άλλους οργανισμούς (φυτά, ζώα) πως σχετίζονται οι υγρότοποι με τη μετανάστευση των πουλιών; Έχετε επισκεφτεί ποτέ κάποιον υγροτοπο ; Γνωρίζεται που βρίσκονται οι υγρότοποι στο νησί σας;
9. Η Πάρος έχει δέκα υγροτοπικές περιοχές. Πρόκειται για φυσικούς, παράκτιους υγρότοπους οι οποίοι καλύπτονται εποχιακά με νερό (δεν έχουν καθόλου νερό τους καλοκαιρινούς μήνες). Πρόκειται για τους Λιμνοθάλασσα Σάντα Μαρία, Έλος Μώλου, Έλος Χρυσής Ακτής, Πίσω Αλυκή, Αλυκή Αγκαιριάς, Λιμνοθάλασσα Πούντα, Αλυκή Πούντα, Έλος Παροικιάς, Έλος Κολυμπήθρες, Αλυκή Λάγγερης.

Το σχολείο σας που είναι κοντά; Πόσους υγρότοπους έχετε επισκεφτεί; Παρακάτω θα δούμε φωτογραφίες από τους υγρότοπους της Πάρου.

10. Λιμνοθάλασσα Σάντα Μαρία, βρείτε την στο χάρτη για τους υγρότοπους. Βρίσκεται βορειοανατολικά και έχει έκταση περίπου 42 στρέμματα. Έχει υφάλμυρο νερό.
11. Το έλος Μώλου από ψηλά. Διακρίνεται που βρίσκεται ο υγρότοπος;
12. Το Έλος Μώλου είναι ένας από τους σημαντικότερους και καλύτερα διατηρημένους υγρότοπους της Πάρου. Βρίσκεται στα ανατολικά και έχει έκταση περίπου 60 στρέμματα και καλύπτεται με γλυκό νερό έως και αργά το καλοκαίρι.
13. Βρίσκεται ανατολικά και έχει έκταση 20 στρέμματα. Πρόκειται για ένα μικρό εποχικό υγρότοπο με υφάλμυρο νερό.
14. Νότια στο νησί βρίσκεται ο υγρότοπος Πίσω Αλυκή. Έχει έκταση 29 στρέμματα και υφάλμυρο νερό. Η παρουσία του νερού είναι εποχική.
15. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νησιού και έχει έκταση 39στρέμματα. Καλύπτεται με υφάλμυρο νερό.
16. Η αλυκή Πούντας το καλοκαίρι δεν έχει νερό, παρόλ'αυτά η υγροτοπική βλάστηση μας δηλώνει ότι είναι υγρότοπος. Πρόκειται για μία υγροτοπική έκταση 97στρεμμάτων η οποία το χειμώνα καλύπτεται μερικώς με υφάλμυρο νερό. Βρίσκεται στο δυτικό παράκτιο τμήμα του νησιού.
17. Με έκταση περίπου 9 στρέμματα η λιμνοθάλασσα Πούντα είναι ένας μικρός παράκτιος φυσικός υγρότοπος στο δυτικό τμήμα του νησιού. Ο οποίος το καλοκαίρι ξεραινεται και έχει την εικόνα που βλέπουμε στη φωτογραφία.
18. Μπορείτε να μαντέψετε από πού είναι αυτή η φωτογραφία; Ο υγρότοπος αυτός βρίσκεται πολύ πολύ κοντά στην Παροικιά. Τον αναγνωρίζετε;
19. Πρόκειται για τον υγρότοπο της Παροικιάς. Έχει έκταση με έκταση 59 στρέμματα και εποχιακή παρουσία υφάλμυρου νερού. Η συστάδα από τα αλμυρία ιδιαίτερα την περίοδο της εαρινής (ανοιξιάτικης) μετανάστευσης των πουλιών είναι παράδεισος για τους φτερωτούς επισκέπτες. Βρίσκεται δίπλα στην Παροικιά.
20. Το έλος Κολυμπήθρες βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νησιού και έχει έκταση 98 στρέμματα. Εποχική παρουσία υφάλμυρου νερού.
21. Η Αλυκές Λάγγερης σε συνδυασμό με το ιδιαίτερο τοπίο που υπάρχει της ευρύτερης περιοχής αποτελεί ένα πολύτιμο τόπο για την Πάρο. Ο υγρότοπος έχει έκταση 68στρέμματα με εποχική παρουσία υφάλμυρου νερού. Βρίσκεται στο βορειότερο τμήμα του νησιού.
22. Στα μυστικά του βάλτου... ας γνωρίσουμε τα φυτά των υγρότοπων. Τι απαντά συχνά σε ένα υγρότοπο και κατά συνέπεια μπορούμε να βρούμε και στους υγρότοπους της Πάρου;
23. Τα φυτά των υγροτοπικών περιοχών είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες συνθήκες που υπάρχουν εκεί. Το φυτό της φωτογραφίας ανήκει στα αλόφυτα Τα αλόφυτα είναι φυτά που αντέχουν σε υψηλές συγκεντρώσεις αλάτων. Τα συναντάμε συχνά σε

εκβολές, σε θέσεις πολύ κοντά με την παράκτια αμμοθινική ζώνη. Λατινική ονομασία του γένους *Salicornia*. Τα φυτά αυτά είναι πράσινα την άνοιξη και σταδιακά (αργά το καλοκαίρι/φθινόπωρο) αποκτούν το κόκκινο χρώμα που βλέπουμε στην φωτογραφία κάτω δεξιά.

24. Αλόφυτα, είδη τα οποία είναι παχύφυλλα και αντέχουν όπως λέει και το όνομα τους στην υψηλή αλατότητα. «Εμφανίζονται» όταν οι εποχικοί υγρότοποι ξεραίνονται. Αποτελούν δείκτη ότι η περιοχή αυτή έχει υγροτοπικά χαρακτηριστικά όταν την επισκεπτούμε τον καλοκαίρι που δεν έχει νερό. Η φωτογραφία είναι από τις Αλυκές της Λάγγερης αν και ανάλογες εικόνες μπορούμε να δούμε σε όλους τους υγρότοπους της Πάρου.
25. Το κόκκινο χαλί είναι στρωμένο το φθινόπωρο στον υγρότοπο της Αλυκή Πούντα.
26. Βούρλα πλημμυρισμένα. Τέτοιες εικόνες συναντάμε κυρίως το χειμώνα και νωρίς την άνοιξη στο Έλος του Μώλου. Τα βούρλα είναι προσαρμοσμένα στο να καλύπτονται από νερό και οι πυκνές ομάδες που συχνά δημιουργούν αποτελούν άριστο κρησφύγετο για τα πουλιά των υγρότοπων.
27. Να ένα Βούρλο από κοντά. Πολύ χαρακτηριστικά είναι τα άνθη του.
28. Αλμυρίκια, είδος θάμνου που απαντά στους υγρότοπους της Πάρου. Καλή συστάδα θάμνων φύεται στο έλος Παροικιάς. Είδος προσαρμοσμένο σε νερό με υψηλή αλατότητα. Αλμυρίκια είναι οι θάμνοι στα αριστερά. Αλμυρίκια στο βάθος της φωτογραφίας και αλόφυτα σε πρώτο πλάνο. Το πρώτο συνδυαστικό Άλας μας δείχνει και στις δύο περιπτώσεις ότι τα είδη αντέχουν σε νερό υψηλής περιεκτικότητας σε αλάτι.
29. Ζώα: μπορεί να μη φαίνονται πάντα με την πρώτη ματιά, αλλά οι υγρότοποι είναι πλούσιοι σε είδη πανίδας.

«Ο ήλιος χάνουνταν πίσω από τα βουνά. Κουνάβια, αγριόπαπιες, νερόκοτες, που επέστρεφαν να κουρνιάσουν στο Βάλτο, πουλιά, νερόφιδα, το σουσουρίσμα του ανέμου, ακόμη και το χιόνι που έπεφτε από τα κλαδιά πιτσιλώντας τα νερά, τα καλάμια που σκούσαν από το κρύο, όλα μαζί έκαναν μια συναυλία από μεγάλους ή κουφούς κρότους που σκέπαζαν τον λαφρύν ήχο, το γλίστρημα της πλάβας μές στο νερό.»

Πηνελόπη Δέλτα, [Στα μουσικά του Βάλτου.](#)»

Συναντάμε αμφίβια και ερπετά, πουλιά και θηλαστικά. Με λίγη υπομονή μπορεί να τα ανακαλύψουμε σε μια επιτόπια έρευνα.

30. Παρυδάτια μικρά και συνήθως προσαρμοσμένα χρωματικά στο περιβάλλον είναι οι πιο συχνοί επισκέπτες των υγρότοπων της Πάρου την περίοδο της μετανάστευσης (άνοιξη/φθινόπωρο)

Κάτω αριστερά Χαραδριοί, είδος που φωλιάζει σε παραλιακή ζώνη και αντιμετωπίζει προβλήματα από την χρήση μηχανημάτων διαμόρφωσης και καθαρισμού των περιοχών αυτών, από την κίνηση τροχοφόρων δίπλα στο κύμα, την μαζική τοποθέτηση από ομπρέλες και ξαπλώστρες.

Τα αυγά των 'χαραδριών είναι χρωματικά πλήρως προσαρμοσμένα στο περιβάλλον. Είναι σημαντικό να μη τα μετακινούμε και να είμαστε προσεκτικοί τις βόλτες μας στις

παραλίες κυρίως στην αρχή του καλοκαιριού όπου είναι και η αναπαραγωγική περίοδος.

Το λευκό πουλί δεξιά είναι ένας ερωδιός.

31. Αριστερά Ακτίτης.

Δεξιά Καλαμοκανάς. Χαρακτηριστικά για την αναγνώριση τα κόκκινα μακριά ποδαράκια και ο ασπρόμαυρος χρωματισμός. «Γιατί ο Καλαμοκανάς λέγεται έτσι; Γιατί έχει μακριά και λεπτά πόδια; Εντοπίστε τα κοινά χαρακτηριστικά αυτών των ειδών. Πώς σχετίζονται με το περιβάλλον; Αναφερθείτε στην προσαρμογή των ειδών.»

32. Ερωδιό, χαρακτηριστικό είδος των υγρότοπων.

«Σταχτοτσικνιάς, Αργυροτσικνιάς, Κρυπτοτσικνιάς, επειδή κρύβεται ανάμεσα στα καλάμια. Μπορείτε να μαντέψτε ποιος είναι ποιος;»

Αριστερά : Αργυροτσικνιάς

Δεξιά : Κρυπτοτσικνιάς

Κάτω : σε πτήση ένας Σταχτοτσικνιάς.

Μακρύ ράμφος, μακρύς λαιμός, μακριά πόδια είναι τα κοινά χαρακτηριστικά τους.

«Ποια είναι άραγε η τροφή τους;»

33. Γλάροι: είναι από τα πιο γνωστά είδη πουλιών, προτιμούν τις παράκτιες περιοχές, αλλά απαντούν και στους εσωτερικούς υγρότοπους

«Με την άνατολή, ο Ίωνάθαν Γλάρος άρχισε πάλι την εξάσκησή του. Από ύψος πέντε χιλιάδες πόδια οί ψαρόβαρκες ήσαν βουλίτσες πάνω στο λεϊο γαλανό νερό, τὸ Σμήνος στο Πρόγευμα ένα άχνὸ σύννεφο ἀπὸ μικροσκοπικὰ σκονάκια, νὰ στροβιλίζονται. Ἦταν ζωντανός, τρέμοντας λίγο ἀπὸ χαρά, περήφανος πὸν κυριαρχοῦσε τώρα πάνω στο φόβο του. Ὑστερα δίχως ἐπισημότητες μάζεψε τὶς φτεροῦγες του, ἄπλωσε τὶς κοντὲς λοξὲς ἄκρες τῶν φτερῶν του καὶ βούτηξε ἀμέσως πρὸς τὴ θάλασσα. Ὅταν πέρασε τὶς τέσσερεις χιλιάδες πόδια, εἶχε φτάσει τὴν ὀριακὴ ταχύτητα, ὁ ἀέρας ἦταν ἕνα στέρεο φράγμα ἤχου ἀπέναντι στοῦ ὁποῖο δὲν μπορούσε νὰ κινηθεῖ πὸν γρήγορα. Πετοῦσε τώρα ἴσια κάτω, μὲ ταχύτητα διακόσια δεκατέσσερα μίλια τὴν ὥρα. Ξεροκατάπτε, γιατί ἤξερε πὸς ἂν τὰ φτερά του ἄνοιγαν σ' αὐτὴ τὴ ταχύτητα, θὰ γινόταν ἕνα ἑκατομμῦριο κομματάκια γλάρου. Ἡ ταχύτητα ὁμως ἦταν δύναμη, καὶ ἡ ταχύτητα ἦταν χαρά, καὶ ἡ ταχύτητα ἦταν ἀπόλυτη ὁμορφιά.

Ἄρχισε τὴν ἀνάσχεση στὰ χίλια πόδια, οἱ ἄκρες τῶν φτερῶν του ἔτριζαν κι' ἄναβαν σ' αὐτὸ τὸν τρομακτικὸ ἄνεμο, ἡ βάρκα καὶ τὸ πλῆθος τῶν γλάρων ἔρχονταν κατὰ πάνω του καὶ μεγάλωναν μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα, πάνω στοῦ δρόμο του.

Δὲν μπορούσε νὰ σταματήσει· δὲν ἤξερε ἀκόμα οὔτε πὸς νὰ στρίψει μ' αὐτὴ τὴν ταχύτητα.

Ἡ σύγκρουση θὰ σήμαινε ἀκαριαῖο θάνατο. Κι' ἔτσι ἔκλεισε τὰ μάτια του.»
Ρίτσαρντ Μπαχ, [Ο Γλάρος Ιωνάθαν](#).

34. «Ποιες είναι οι πάπιες και ποιες οι φαλαρίδες;»

Πάνω φωτογραφία: είναι οικόσιτες πάπιες που έχουν εισαχθεί σε υγρά τοπους στην Κρήτη. Πολλές φορές ανταγωνίζονται τα υπόλοιπα υδρόβια είδη πουλιών που υπάρχουν στις περιοχές αυτές.

Συχνά συγχέονται στην αναγνώριση με τη Φαλαρίδα (κάτω φωτογραφία). Χαρακτηριστικό είναι το μαύρο χρώμα της με το άσπρο σημάδι στο μέτωπο.

35. Αριστερά κάτω: *Mauremis rivulata*, Ποταμοχελώνα

Δεξιά κάτω: *Pelophylax kurtmuelleri*, βαλκανοβάτραχος. Ο βαλκανοβάτραχος ζει σε μεγάλη ποικιλία υδατικών οικοσυστημάτων, ακόμη και σε θέσεις με αυξημένη αλατότητα.

Η Ποταμοχελώνα είναι είδος ανθεκτικό στη ρύπανση. Αλλά η χελώνα αυτή απειλείται σοβαρά: αυτό οφείλεται σε απώλεια ενδιαιτημάτων, αλλά και την υπερεκμετάλλευση των νερών. Οι νεροχελώνες με κόκκινα μάγουλα που ελευθερώνονται συχνά όταν τις βαρεθούν ως Pet είναι μια ακόμη απειλή για τις μικρότερες ιθαγενείς νεροχελώνες. Την ξεχωρίζουμε από τις κίτρινες ρίγες στο λαιμό της. Προστατεύεται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία

36. «Μπορείτε να φανταστείτε τι είναι αυτό που βλέπετε στη φωτογραφία;»

Γυρίνοι: οι βάτραχοι πριν πάρουν τη μορφή που είδαμε στην προηγούμενη φωτογραφία.

«Ερευνήστε τα στάδια ανάπτυξης του βάτραχου από το στάδιο του γυρίνου ως την ωρίμανση.» (Βιολογία Α' γυμνασίου).

37. Οι νεροχελώνες συχνά βγαίνουν και έξω από το νερό για να γεννήσουν τα αυγά τους και να ζεσταθούν. Οι χελώνες αποτελούν μια τάξη ερπετών που ζουν στη γη για περισσότερο από 200 εκατομμύρια χρόνια. Είναι όπως όλα τα ερπετά, ζώα εξώθερμα ή αλλιώς ποικιλόθερμα, που σημαίνει ότι χρησιμοποιούν τη θερμότητα του περιβάλλοντος σαν κύρια πηγή θερμότητας του σώματός τους.

38. Ενώ αν είμαστε παρατηρητικοί και ήσυχοι ίσως και να συναντήσουμε σαύρες και φίδια. Είναι εντυπωσιακό πόσο προσαρμόζονται τα χρώματά τους με το περιβάλλον στο οποίο ζουν.

Έχει ενδιαφέρον ότι η Πάρος ΔΕΝ έχει *Podarcis erhardii* (αιγαιόσαυρα ή σιλιβούτι) μια σαύρα που είναι κοινή σε όλες τις Κυκλάδες ... ιδιαίτερα αν σκεφτεί κανείς ότι έχει στις γύρω βραχονησίδες και νησάκια!

Η Πάρος έχει και ερημόφιδο (που είναι ένα είδος βόα) που κρύβεται σε τρύπες από τρωκτικά και γενικά σπάνια το βλέπει κανείς αλλά τα απογεύματα του καλοκαιριού μπορεί να το δει κανείς σε λείες πέτρες ή στην άμμο να θερμορυθμίζει ...

39. «Από τι φαντάζεστε ότι απειλούνται οι υγρά τοποι;» θυμάστε ποιος υγρότοπος είναι αυτός; Παρα το ότι βρίσκεται σε καλή κατάσταση αντιμετωπίζει διαφόρων τύπων προβλήματα, ανάλογα με αυτά που εντοπίζονται σε στους υπολοίπους υγρότοπους της Πάρου.

40. Οι περισσότεροι υγρότοποι της Πάρου είναι πρακτικά αδύνατο να επανέλθουν στην αρχική τους μορφή. Μπορεί όμως να βελτιωθεί η οικολογική τους κατάσταση με την εφαρμογή στοιχειωδών μέτρων αποκατάστασης.

41. Το κίτρινο στοιχείο στη φωτογραφία δεν έχει καμία σχέση με τη ομορφιά των ανθισμένων υδρόχαρων φυτών την άνοιξη. Θα μπορούσε να γίνει μία κουβέντα ποιο γενική για τις εικόνες με σκουπίδια στο φυσικό περιβάλλον.
42. Κίνηση τροχοφόρων και πολύ συχνά δημιουργία χώρων στάθμευσης μέσα στις υγροτοπικές περιοχές της Πάρου.
- Τι προβλήματα νομίζεται ότι προκαλεί αυτό;
- Καταστροφή φωλιών
 - Καταστροφή αμμοθινών
 - Όχληση
 - Συμπύεση του εδάφους
43. Με μία προσεκτική ματιά θα ανακλύσετε αρκετά πλαστικά μπουκάλια. Ποια είναι η λύση για το πρόβλημα αυτό. Τι θα μπορούσε να γίνει;
44. Δρόμοι και διατάραξη της ενότητας του υγρότοπου. Τι προβλήματα μπορεί να δημιουργεί ένας δρόμος για την μετακίνηση των ζώων; Τι προβλήματα μπορεί να «φέρει» στην περιοχή;
45. Μπαζώματα – μεταφορά στερεών υλικών. Γιατί γίνεται – επιτρέπεται; Τι πρόβλημα δημιουργείται – συσχέτιση και με τις πλημμύρες και με τις πλημμύρες
46. «διαμόρφωση» των υγροτοπικών περιοχών: τι συνέπειες έχει; Επιτρέπεται η δόμηση στα ορια του υγρότοπου. Τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται πως κάποιος μπορεί να ενημερωθεί;
47. Τι μπορούμε να κάνουμε;
48. Μαθαίνω και νοιάζομαι για τους υγρότοπους που έχουμε στο νησί. Αυτό είναι ένα από τα καλύτερα αντίδοτα απέναντι στην υποβάθμιση των περιοχών αυτών. Εμείς μέσα από τη δημιουργία του βίντεο ή του παραμυθιού θα ευαισθητοποιήσουμε τους συμπολίτες μας. Πάρτε μια ιδέα από τις δράσεις μας [εδώ](#).
- Επίσης δείτε πως οι μαθητές του [1ου Δημοτικού Σχολείου Γαζίου](#) μάθανε για το νερό και για τον υγρότοπο Λίμνη και Ποταμός Αλμυρός και αναλάβανε πρωτοβουλίες ως αυριανοί ενεργοί πολίτες για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος του τόπου τους.
49. Όταν επισκεπτόμαστε υγρότοπους σεβόμαστε το περιβάλλον. Παίρνουμε μαζί μας τα σκουπίδια. Προστατεύουμε επίσης τα φυτά και τα ζώα που υπάρχουν εκεί (δεν καταστρέφουμε για παράδειγμα τη βλάστηση).
- Κινούμαστε με τα πόδια και αφήνουμε το αυτοκίνητο να «ξεκουραστεί» ενώ δε βάζουμε δυνατά τη μουσική, τόσο για να χαρούμε τους ήχους της φύσης όσο και να μην προκαλέσουμε αναστάτωση στους άλλους κατοίκους του υγρότοπου.
